

УДК 821.161.2'06 Цуканова

МОТИВ САМОТНОСТІ В МАЛІЙ ПРОЗІ МАРІЇ ЦУКАНОВОЇ (НА МАТЕРІАЛІ НОВЕЛИ «БУЗКОВИЙ ЦВІТ»)

Гавриш І.П.

Національний аерокосмічний університет імені М.С. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

У статті досліджено мотив самотності в новелі Марії Цуканової «Бузковий цвіт». Основну увагу зосереджено на образі скрипаля Миколи Ромаша, через який авторка й розкриває стан самотності. Проаналізовано чинники, що зумовили такий стан героя, зокрема: успіх у професійній діяльності, інтимні переживання та соціальні обставини. Наголошено на автобіографічності твору, що виявляється у образах головних героїв. Розглянуто образи-символи, які органічно вплітаються в художній світ твору та слугують розкриттю головних образів.

Ключові слова: мотив самотності, прийом ретроспекції, портрет, автобіографічність, образ-символ.

Постановка проблеми. Сучасні інформаційні технології надають можливість регулювати інтенсивність спілкування в залежності від особистих комунікативних потреб, соціальні мережі – поновлювати контакти із давніми друзями та знаходити нових, і разом із тим, маючи такі можливості, люди часто залишаються самотніми. Розрізняють добровільне усамітнення, природну потребу людини, яка сприяє осмисленню вчинків, прийняттю виважених рішень чи пошуку сенсу буття, та вимушену самотність, що супроводжується тривогою, спричинює страждання людини, призводить до стану розчарування, іноді – від-

чаю. Як філософська, соціальна, психологічна проблема самотність набуває особливої актуальності у XX та XXI століттях і постає в творах як українських письменників (Лесі Українки, Івана Франка, Валер'яна Підмогильного, Михайла Яцківа, Наталі Королевої та інших), так і зарубіжних (Адама Міцкевича, Йогана Гете, Габрієля Маркеса, Вільяма Моєма та інших). Провідним мотивом самотність є і в малій прозі Марії Цуканової, творчість якої органічно вплітається в історію української літератури XX століття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поодинокі згадки про твори письменниці чи по-

стать Марії Цуканової, подекуди аналіз окремих творів знаходимо у працях С. Гординського [1], М. Ільницького [2], Г. Костюка [3], В. Світайла [7], В. Чапленка [11], Ю. Шереха [12], стислий аналіз низки творів авторки подано в статті Є. Онацького [5] та передмові до опублікування окремих творів письменниці в журналі «Березіль» А. Перерви [6]. Разом з тим, окреслені праці не містять всебічного аналізу малої прози Марії Цуканової, зокрема мотивної структури.

Мета статті. Дослідити потрактування мотиву самотності в малій прозі Марії Цуканової на прикладі новели «Бузковий цвіт».

Виклад основного матеріалу. Мотив самотності в творчості Марії Цуканової відзначається автобіографічністю. Арешт чоловіка Івана Благівірова в 1934 році та статус «дружини ворога народу» спричинив цілковиту ізоляцію письменниці та близьких їй людей від навколишнього світу, навіть родичі чоловіка прагнули відмежуватись від арештованого та його родини, бо навкрути панував страх бути запідозреним у злочині та репресованим. Непростим був і подальший етап життя письменниці: переїзд спочатку до Львова, потім до Тіроля (Австрія), згодом до Буенос-Айреса (Аргентина), а потім – Нью-Йорка (США). Самотність, обумовлена історичними подіями, соціальними чинниками, вчинками та вибором самої людини постає в творах «Дошч іде», «Бузковий цвіт», «Шовкова рукавичка», «Сторінка одного життя».

Скориставшись порадою П.Тичини писати про те, що їй добре відомо, як зазначає письменниця в спогадах [9], Марія Цуканова на початку 40-х років ХХ століття пише новелу «Бузковий цвіт», лейтмотивом якої стає самотність.

Основну увагу в творі авторка зосереджує на життєвих шляхах скрипаля Миколи Ромаша та піаністки Надії Кравченко-Власенко, акцентуючи на взаємодії двох складових людського життя: світу мрій і реальності. Відомий скрипаль Микола Ромаш приїжджає на урочистий вечір на його честь до рідного міста й поринає у спогади про перше кохання – Надію. Тоді симпатія Ромаша виявилась взаємною, однак не могла мати продовження, бо Надія дала слово іншому. Зазнавши невдачі в коханні, Микола всі сили спрямовує на кар'єру. Досягнувши успіху, він усвідомлює, що Надія залишилась його єдиним коханням, і, дізнавшись про її овдовіння, прагне зустрічі. Надія, втративши чоловіка (його було забрано в ГПУ, де він і помер), стала годувальницею в сім'ї, бо мала піклуватися про семирічного сина та стареньку матір. Вона звикла до того, що люди уникають її, і щирість, увага та підтримка Ромаша в непротий для героїні період життя відроджують у ній симпатію до скрипаля. Микола, віднайшовши своє кохання, відчуває себе щасливим, навіть не зважаючи на Надійчину хворобу, бо тепер має тих, про кого повинен дбати й заради кого варто жити. Мелодраматична фабула новели поступається місцем постановці та вирішенню ряду важливих та актуальних і в наш час проблем: роль та функції мистецтва в суспільстві, «магія творчості», слава, залежність людської долі від ряду суспільних чинників, формування людської особистості у зв'язку з тими чи іншими суспільно-важливими історичними подіями.

У «Бузковому цвіті» мотив самотності авторка пов'язує саме з образом головного героя – митця Миколи Ромаша. Перше знайомство читача з героєм відбувається саме в момент його тріумфу: він отримує першу премію і стає лауреатом всевітнього конкурсу скрипалів: «Маестро Ромаш, що сидів на почесному місці, слухав утомлено, байдуже, перебираючи гнучкими довгими пальцями лівої руки, що недбайливо лежала на столі, та часом поглядаючи на годинник, і, здавалося, нудився... Обвівши нудьгуючим і роздратованим поглядом присутніх, він відкинувся на спинку стільця і заплющив очі» [10, с. 207]. Протиріччя, що виникає на початку твору: урочистість ситуації та байдужість героя до свого успіху, і стає основним композиційним прийомом твору. Оточуюча реальність не задовольняє митця, і тому він піддається спогадам, які містять пояснення незадоволенню героя своїм життям. Прийом ретроспекції – «пригадування подій, колізій, що передували моментів фабули, в якому перебуває оповідач або персонаж епічного твору; одна з форм психологічного аналізу, з допомогою якої твориться художній час [4]», авторка часто використовує не лише в новелах чи оповіданнях, а й у повістях та драматичних творах. За допомогою екскурсів у минуле письменниця вмотивовує вчинки героїв, їх думки та прагнення.

Непростий шлях до тріумфу постає вже з портрета героя, який «покликаний допомагати проникненню в його внутрішній світ, психологію, душевні порухи, вдачу тощо [8]»: «Він був ще досить молодий, але його жовтувате обличчя, з різно позначеними рисками біля уст і очей, промовляло про неспокійне життя і нервову працю, і разом з рідким волоссям, що ледве приховувало лисину, надавало далеко старішого вигляду» [10, с. 208]. Письменниця не зупиняється на зображенні цього періоду життя героя, натякаючи лише, що за всевітню славу довелося заплатити високу ціну.

З епізодів спогадів, що мозаїчно переплітаються з картинами сьогодення, виринає «...образ дівчини: кругленьке рожеве личко, з нерівними, але милими рисами, сірі задумливі і серйозні очі, і гарно вирізьблені уста з закрученими до гори кінцями, що, здавалось, увесь час готові були затремітити зі сміху. А як вона гарно сміялася! Ніжно, сріблясто... І тоді в очах її загорялись сонячні іскорки, а уста відкривали блискучий ряд перлин-зубів. Вона називалась Надія. Гарне ім'я, що вміщає в собі ілюзію всього найкращого» [10, с. 208]. Ромаша приваблювала не скільки зовнішня краса дівчини, скільки її щирість і музична обдарованість: «коли вона сідала за рояль, очі зраджували її. Великі, замріяні, вони сумували, раділи, говорили про ніжність, загорялись бажанням і раптом погасали... Ні в кого більше він не зустрічав очей, що вміли так промовляти» [10, с. 208].

Історію стосунків Миколи й Надії письменниця подає в ключі романтичної традиції. Ще до зустрічі з Ромашем Надія дала слово іншому, про якого відомо лише, що це «хлопець з чорним закрученим волоссям...» [10, с. 209]. Усвідомлюючи непохитність Надійного слова, Ромаш «...похмурий, смутний ходив порожніми вночі вулицями і мріяв...» [10, с. 209]. Ніч навіювала йому думки про

вбивство щасливого суперника, про викриття якогось негідного його вчинку, який позбавив би Надіїного обранця її прихильності, і, зрештою, про порятунок його від смерті в ім'я кохання. З світланком мрії зникали, поступаючи місцем реальності.

Світ мрій Ромаша знаходить своє продовження в мистецтві, а саме в музиці. Те, що соромливий Микола не міг сказати словами, промовляла його скрипка: «В концертах він грав речі, які, знав, подобались їй, і вкладав в них свою тугу і кохання. І очі їй ставали зачарованими, сумними, а між брів лягала риска страждання» [10, с. 209–210]. Підтвердженням ніжних почуттів з боку Надії стає імпровізований романтичний вечірній концерт, музичне освідчення: «...звуки скрипки, пристрасні, могутні линули в невідому далечінь, у майбутнє, що обіцяло йому славу, радість, кохання, а, може, одчай, горе, розлуку... Він так кликав її, так чекав... і ввійшла вона... її пальці почали викликати звуки, спочатку не-сміливі, непевні, потім гучніші. Мелодію скрипки пристрасну, поривчасту, підхоплював рояль і йшов за нею. І рояль розповідав про ніжність, сум, неясні поривання... Вона теж любила його» [10, с. 210]. Однак коханою вибір уже зроблено, і тому Ромаш усі свої сили спрямовує на музику.

Протиставлення героя на вершині слави молодому Ромашеві з грандіозними планами на майбутнє дозволяє М. Цукановій акцентувати увагу на тому, що слава принесла йому перш за все самотність, позбавивши його життя сенсу. «Почуття самотності як ніколи охопило його. Друзям він не вірив, родини не мав» [10, с. 213]. Ромаш не полишав надії знайти своє щастя, але жодна з жінок не схвилювала його серця, бо їх приваблювала перш за все Миколина популярність. Самотність стала платою за успіх, бо кожен, хто опинявся поруч, намагався привласнити частину слави. Врятувати від самотності скрипача могли б його шанувальники, однак авторка порівнює натовп прихильників з хижим звіром, підкреслюючи тим самим марність таких надій: «Та це був хижий звір, що лестився, доки відчув над собою силу, але завжди мав наготові вишкірені зуби, готовий звалити, зламати, коли відчує, що сили слабнуть» [10, с. 213].

Дванадцять років скрипач йшов до всесвітнього визнання («два роки наполегливої праці і десять років слави»). Через образ Миколи Ромаша Марія Цуканова, піаністка за фахом, прагне дослідити взаємодію успіху, слави та творчості, натхнення. Ось як Ромаш оцінює свою роботу: «За останні роки він вивчив не багато нового, його рятував великий репертуар, вироблений у перші роки слави, коли горіло бажання працювати. Тепер цього бажання не було. Він утомився» [10, с. 213]. Намагаючись з'ясувати причини такої ситуації, Микола доходить висновку: «Може, це була хвороба, але й успіх, і його вічне мандрування, і особливо нестійкість, брехливість, матеріялістичне прагнення, якими було насичене життя, набридли йому. Не було мети, не було ідеї» [10, с. 213]. Як виконавець, що досяг вершин технічного виконання, він не міг нічого дати наступним поколінням, тому Ромаш звернувся до імпровізацій, які пророкували великий композиторський талант, але «...з-під його пера виходили лише інтимні, меланхолійно-смутні

речі, які, хоча й мали успіх у його виконанні, не задовольняли його» [10, с. 213]. Втрата Надії повернула Ромаша у світ реальності, в якому не було місця мріям, а згодом і натхненню.

Екскурси в минуле пробуджують бажання побачити дівчину, яка була джерелом натхнення. Зустріч з Надією й усвідомлення спорідненості їхніх душ, а отже, можливість спільного майбутнього викликали у скрипача «...дивне почуття, ніби після довгої подорожі він потрапив додому... Нудота, сум залишилися десь далеко в минулому. Тепер була мета. Була Надія, родина, для яких потрібно було його життя» [10, с. 219, 222]. Із віднайденням Надії до Ромаша повертаються натхнення й бажання творити: «Нестримані, могутні звуки плакали, рвалися, благали, бились об стіни хижки... І разом з ними рвалось і благало його серце» [10, с. 227].

Роки розлуки змінили життя не лише Ромаша, а й вплинули на долю Надії. З уст Юрася Микола дізнається про те, що довелося пережити коханій: «А тепер у нас немає грошей купувати іграшки, бо немає татка і дідуся. Вона [мати. – І.Г.], вже поступила на роботу і купила мені піраміди. Але потім її прогнали. Їй не можна працювати. Тому, що татка забрало ГПУ... Нас із квартири виселили за це. Дідусь так розхвилювався, що помер. А тато в ГПУ помер. Бабуня каже, що нас захищати нікому. Ми беззахисні. Сутінки повагом огортали сірим укривалом кімнату і речі в ній, а Ромаш усе сидів, слухаючи з дитячих уст про жорстоку неправду, яку вміють створити лише люди» [10, с. 217–218]. Надіїні негаразди мали місце в реальному житті Марії Цуканової (арешт чоловіка, його смерть, а згодом і смерть батька; ситуація з килимами, історія з арештом матері, яка не мала патенту на продаж килимів, подано в спогадах письменниці [9]). Автобіографічні елементи посилюють емоційну виразність та реалістичність твору, доводячи всебічну обізнаність авторки з об'єктом зображення.

Статус «дружини ворога народу» позбавив Надію можливості продовжувати кар'єру піаністки, змінив її матір, яка все розгублено озиралась і «говорила засоромлено, ніби прохала пробачення», і Юрася, маленьку серйозну людину з великими сірими очима, «з темним зачурявленим волоссям і блідим хворобливим лицем» [10, с. 216]. Жорстокість світу зробила хлопчика замкнутим та обережним з людьми, однак «завжди мовчазний» Юрась швидко довірився Ромашеві.

Надія намагається розібратись у причинах несправедливості, що панує навколо: «Все пошматовано, зламано... А провина лише та, що ми – українці. Діти квітучого краю, на який усі зазіхають... Спочатку виморили голодом села, а потім узялись за місто, за українську інтелігенцію. Скільки загинуло їх по тюрмах, у таборах! І чоловіка закатували...» [10, с. 221]. Час українського відродження, а згодом репресій постає з картин спогадів Ромаша: «Йому пригадався вечір у консерваторії, присвячений Шевченкові, коли Надія з'явилася в українському вбранні, з вінком на руському волоссі, в барвистих стрічках, у блакитній вишиваній корсетці. Така рожева, юна, радісна... А тепер сидить вона зломлена, з блідим змученим лицем, на якому життя поклато тавро страждання, болю...» [10, с. 226]. Однак, перше, що побачив Ромаш після дванадцятирічної розлуки в Надіїні хатині: «...просто на стіні висів портрет Шевченка,

оздоблений вишиваним рушником, а поруч етюди олією і аквареллю» [10, с. 216]. Дана живописна експозиція може трактуватись як символ незнищеності українського духу. Підтвердженням цього є й бажання Надії заграти дуєтом з Ромашем щось своє, українське.

У фіналі твору письменниця наголошує, що джерелом натхнення для Миколи Ромаша були як любов до Надії, так і тісний зв'язок з українською історією та національною музичною традицією: «І раптом десь у ньому забриніла тужна, далека пісня, що зародилась у степах, без краю широких, злетіла на села і пораненим птахом билась у вишневих садках. Ромаш випростався і підвів смичок. І звуки зірвались, полинули. Спочатку тихо шелестіло жито, розповідаючи про минулу славу, про життя козацьке, неспокійне, але величне. Потім налетіла буря, шалена, дика, що руйнує все на своєму шляху, вириває з корінням могутні дерева... І забриніла пісня, повна страждання, горя, розпуки. То плакала мати, билась, тужила... А шляхом ішли її діти, закуті в кайдани, знесилені, змучені. Йшли, падали, вмирили і знову йшли. Це було верхів'я творчості, до якого Ромаш не сягав досі» [10, с. 226–227]. Музика постає не лише як виразник мрій героя, а й як виразник сподівань цілого народу.

Проживання у Львові та відсутність безперервного контролю з боку радянської критики сприяли об'єктивному висвітленню в новелі «Бузковий цвіт» ролі, яку відводив мистецтву радянський уряд у тогочасній Україні. У сатиричному ключі зображує авторка сцени урочистого вечора на честь скрипаля. На фоні святкового столу виголошуються промови: «...старий професор скрипки, говорячи про вагу мистецтва взагалі і для пролетарської диктатури зокрема, підкреслив значення славетного скрипаля... і висловив надію, що цей блискучий талант не спиниться на своїх досягненнях, а піде далі, важким, але вдячним шляхом на верхів'я геніальності» [10, с. 207]. Отже, письменниця наголошує на розмежуванні в 30-ті рр. музики на «взагалі» та «пролетарську», підкреслюючи абсурдність такої постановки питання. Наступний же промовець йде далі, наділяючи мистецтво здатністю пробуджувати ненависть: «Промовець говорив щось про завдання пролетарського мистецтва, яке має запалити вогонь ненависти в серцях вірних синів советської батьківщини, про ту увагу, якою обгорнені вірні їй таланти...» [10, с. 211]. Авторка зображує лицемірство промовців, які прагнуть наголосити на важливості своєї ролі у виявленні та вихованні такого таланту: «Особливо ж ця честь [пишатись. – І.Г.] припадала представникам мистецтва цього міста, де колись жив і вчився славетний Ромаш. Учився, обгорнений дбайливим доглядом музичної професури, що в цю мить сиділа за столом. Ромаш злегка посміхнувся. Він згадав, як ті корифеї, що тепер пишалися ним, раніше на знаходили у нього особливої музикальності і не зовсім охоче визнавали технічні здібності. А на конкурсі молодих виконавців і зовсім провалили, даючи перевагу «вундеркіндам» [10, с. 207]. Контраст пафосних картин, які змальовують промовці і реальних подій, про які згадує Микола, створює враження театралізованості вечора, де кожен актор вико-

нує свою, добре вивчену роль і де не залишається місця для щирості. Несхожість Миколи з промовцями залишає надію на те, що слава не знищила в ньому порядну людину і перш за все – митця, підтвердженням чого і є фінал твору.

Зміни в суспільстві вплинули не лише на людей, вони змінили й обличчя міста Миколиного дитинства. «Місто він бачив лише з вікна автомобіля, але й те, що бачив, говорило про велику зміну. Там, де колись цвіли садки, українські вишневі садки, що весело обгортали кожний будинок, чистенький, гостинний, привітний, тепер стояли сірі будівлі, одноманітні й незграбні, величезні і кволі, з недоробленими шибками, з обсипаним тинком. Від колишнього парку не лишилося і сліду. Замість нього асфальтовий майдан з монументальним погруддям «вождя» посередині» [10, с. 212]. Шевченківський образ вишневих садків, що неодноразово з'являється в творі, виступає символом квітучої України, і їхнє знищення можна трактувати як метафоричне зображення репресій стосовно української інтелігенції.

Поштовхом до занурення Ромаша у спогади стає букет бузкового цвіту, що прикрашає стіл. Бузковий цвіт, який винесено до назви твору, є наскрізним, багатоплановим образом, що несе велике символічне навантаження. Бузок – улюблені квіти Надії, жмут якого Микола дарує їй вранці після імпровізованого концерту. Квіти Надія взяла, сховавши в них обличчя, ніби втікаючи від реальності, але дізнавшись про прихід нареченого, залишила букет на підвіконні. А Микола «...тоді в одчай подер їх на шматки» [10, с. 211], тим самим попрощавшись і з Надією, і з мріями про спільне майбутнє, коли вони «разом об'їдуть весь світ, увінчані квітами слави і щастя» [10, с. 211].

Бузок асоціюється в Ромаша з весною. У новелі «Бузковий цвіт» пори року проектується на етапи людського життя. Микола вважає, що його весна разом з квітами та сонячними «гарячими бризками» вже минула, тому і на бузковий цвіт він дивиться з ніжністю, однак сприймає його як щось таке, що не може мати до нього вже жодного стосунку. Отже, у зазначеному творі бузковий цвіт виступає символом молодості. Сон, в якому молода Надія тікає від Ромаша, притискаючи до грудей букет бузку, дозволяє трактувати ці квіти як символ прекрасних, але часом недосяжних мрій та сподівань. Використавши народну прикмету, авторка зображує бузок і як символ щастя: «Ромаш підніс квіти, вона тонкими прозорими пальцями почала перебирати їх і, зірвавши цвіт, лукаво сказала: «Знайшла... щастя...» [10, с. 226]. Щастя героїв новели «Бузковий цвіт» полягає у взаємозв'язку любові та творчості: «А на столі розкішні, блакитно-фіялкові квіти бузкового цвіту купались у промені весняного сонця, розповідаючи про те невмируще, безмежне, що горе робить радістю, а смерть – безсмертям, і посміхались лагідно і ніжно» [10, с. 227].

Висновок. Самотність у творах Марії Цуканової постає не як власний вибір людини, а скоріше як явище, спричинене рядом життєвих факторів, як випробування, якого героєві не уникнути. На даному етапі людина отримує нагоду проаналізувати власні перемоги та поразки й визначитись з перспективами. Таким чином, мотив самотності

пов'язується з певним етапом пошуку людиною свого місця в оточуючому світі. У цьому контексті самотність у творах М. Цуканової не є принципово неподоланою самотністю, бо має обмеження в часі: знайшовши відповіді на найбільшчі питання, героїня новели «Дощ іде» розпочинає нову сторінку життя, у якому вона вже не буде такою самотньою, Микола Ромаш («Бузковий цвіт») перестав бути самотнім, відчувши необхідність піклуватись про кохану та її сім'ю. Самотність

постає як випробування долі («Дощ іде»), як неочікуваний наслідок визнання та слави («Бузковий цвіт»), як дорога спокути зроблених помилок («Шовкова рукавичка»), як поштовх до віднайдення свого місця у світі («Сторінка одного життя»). Кожен з героїв проходить свій шлях до подолання самотності, однак окреслений мотив у новелах та оповіданнях письменниці має не лише індивідуальний характер, а й проектується на явища національного та загальнолюдського масштабу.

Список літератури:

1. Гординський С. Літературний рік (від жовтня 1943 до жовтня 1944 р.) // Календар «Альманах» на 1944 рік. – Краків, Львів: Укр. вид-во, 1943. – С. 109–114.
2. Ільницький М.М. Драма без катарсису: Сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ ст. – Львів: Місіонер, 1999. – 212 с.
3. Костюк Г. З літопису літературного життя в діаспорі // Костюк Г. У світі ідей та образів (1930–1980). – Копурій: Сучасність, 1983. – С. 440–491.
4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Громяк, Ю.І. Ковалів та ін. – Київ: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
5. Онацький Є. Марія Цуканова – зворушлива людяність // Цуканова М. На грані двох світів. – Буенос-Айрес: Середняк, 1968. – С. 7–12.
6. Перерва А. Три невідомі листи В. Винниченка // Березіль. – 2000. – № 9–10. – С. 180–184.
7. Світайло В. Що на часі? Про напрями в сучасному українському письменстві // Наші дні. – 1944. – Ч. 3. – С. 13.
8. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с.
9. Цуканова М. Мої спогади. Частина I // Світо-вид. Літературно-мистецький журнал. – № 11. – 1993. – С. 98–112.
10. Цуканова М.М. Завтра знову зійде сонце. Повісті, оповідання, п'єси / Марія Цуканова. – Київ: Преса України, 2013. – 416 с.
11. Чапленко В. Завдання нашої літературної творчості на чужині // Чапленко В. Дещо про красне письменство і мистецтво взагалі. – Нью-Йорк: Б.в., 1980. – С. 75–103.
12. Шерех Ю. Стилі сучасної української літератури на еміграції // Шерех Ю. Не для дітей. – Нью-Йорк: Пролог, 1964. – С. 182–226.

Гавриш І.П.

Национальный аэрокосмический университет имени Н.Е. Жуковского
«Харьковский авиационный институт»

МОТИВ ОДИНОЧЕСТВА В МАЛОЙ ПРОЗЕ МАРИИ ЦУКАНОВОЙ (НА МАТЕРИАЛЕ НОВЕЛЛЫ «БУЗКОВИЙ ЦВІТ»)

Аннотация

В статье исследовано мотив одиночества в новелле Марии Цукановой «Бузковий цвіт». Основное внимание сосредоточено на образе скрипача Николая Ромаша, через который автор и раскрывает состояние одиночества. Проанализированы факторы, которые привели к такому состоянию героя, а именно: успех в профессии, интимные переживания и социальные обстоятельства. Рассмотрено автобиографичность произведения, которая проявляется в образах главных героев. Охарактеризовано образы-символы, которые органично вплетаются в художественный мир произведения и служат для раскрытия главных образов.

Ключевые слова: мотив одиночества, приём ретроспекции, портрет автобиографичность, образ-символ.

Gavrysh I.P.

Zhukovsky National Aerospace University
«Kharkiv Aviation Institute»

MOTIVE OF LONELINESS IN THE NOVEL BY MARIA TSUKANOVA «BUZKOVIIY TSVIT»

Summary

In the article the motive of loneliness in the novel by Maria Tsukanova «Buzkoviy tsvit» is analyzed. The main attention is focused on the image of the violinist Nikolai Romash, through which the author reveals the state of loneliness. The factors that determined such a state of the character were considered, in particular: success in professional activity, intimate experiences and social circumstances. The author gave consideration to the autobiographical nature of the work, which manifests itself in the images of the main characters. The images-symbols, that are seamlessly interlaced in the art world of the work and serve to reveal the main images, are defined.

Keywords: motive of loneliness, retrospective reception, portrait, autobiography, image-symbol.